

Till arbetspensionsanstalterna

DRÖJSMÅLSFÖRHÖJNING AV ARBETSPENSIONERNA

I detta cirkulär lämnas kompletterande anvisningar om dröjningsförhöjning och om dröjningsförhöjning i samband med ändringssökande enligt försäkringsdomstolens beslut.

Anvisningarna har behandlats i en tolkningsgrupp vid Pensionsskyddscentralen. I tolkningsgruppen sitter också representanter för pensionsanstalterna.

Detta cirkulär ersätter cirkulär 15/85.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen

Helena Tapio

Juridiska avdelningen

17.6.1992

DRÖJSMÅLSFÖRHÖJNING AV ARBETSPENSIONERNA

1	INLEDNING	1
2	STADGANDEN OM DRÖJSMÅLSFÖRHÖJNING	1
	2.1 Syftet med förhöjningsstadgandet	2
	2.2 Vad som i lagen avses med dröjsmålstid	2
3	TILLÄMPNINGSKRETSEN FÖR STADGANDENA	3
	3.1 Vilka förmåner gäller förhöjningen	3
	3.2 Vilka förmåner gäller förhöjningen inte	3
	3.3 Till vem betalas förhöjning	4
	3.3.1 Retroaktiv pension till socialnämnden	5
	3.3.2 Pension till utsökningsmyndighet	5
	3.4 Till vem förhöjning inte betalas	5
4	HUR HANDLÄGGNINGS- OCH FÖRHÖJNINGSTIDEN BESTÄMS	6
	4.1 Förmånmottagarens anspråk till pensionsanstalten	6
	4.2 Tillräcklig utredning	7
	4.2.1 Ny ansökan efter avslagsbeslut	8
	4.2.2 Förhöjning och fortsatt pension	8
	4.2.3 Rättelse av pensionsbeloppet när arbetsförhållande saknas	9
	4.2.4 Felaktig försäkring	10
	4.2.5 Inhämtande av uppgifter om företagar- verksamhet	10
	4.2.6 Samordning	11
	4.2.7 Samhällsgaranterat arbete	12
	4.3 Förhandlingar med Fpa	12
	4.4 Den sista pensionsanstaltens beslut följs	12
5	INDIVIDUELL FÖRTIDSPENSION	13
	5.1 Förvärvsarbetet pågår vid ansökan om pension	13
	5.2 Förvärvsarbetet har upphört före ansökan om pension	13
	5.3 Förvärvsarbetet har upphört medan ändringsansökan varit anhängig	14
6	FAMILJEPENSION	14
	6.1 Pensionsjämkning i normal situation	14
	6.2 Exceptionell pensionsjämkning	15
	6.3 När antalet förmånstagare har ändrat	16
7	DELTIDSPENSION	17
8	REHABILITERINGSPENNING	17
9	FÖRHÖJNING OCH ÄNDRINGSANSÖKAN	17
	9.1 Lagen och regeringens proposition	17
	9.2 Ny medicinsk utredning medan ändringsansökan är anhängig	18
	9.3 Annan ny utredning medan ändringsansökan är anhängig	19

Juridiska avdelningen

17.6.1992

9.4 Pensionsanstaltens förfarande medan ändringsansökan är anhängig	21
9.5 Besvärinstansens förfarande	22
10 SITUATIONER I SAMBAND MED LAGENS IKRAFTTRÄDANDE	23
11 HUR FÖRHÖJNINGEN BERÄKNAS	25
11.1 Förhöjningstid	25
11.2 Förhöjningsbeloppet	27
11.3 Förhöjning av innehållen retroaktiv pension	28
11.4 Förhöjning och ändringssökande eller rättelse	29
11.5 När en löpande pension fördröjs	29
11.6 Undre gränsen för förhöjningen	30
12 DRÖJSMÅLSFÖRHÖJNING OCH BESLUT	30
13 PENSION UTOMLANDS	31
14 NÄR PENSIONSTAGAREN ELLER BETALNINGSHINDER VARIT ORSAK TILL DRÖJSMÅLET	31
15 ANSVARFÖRDELNING	32
16 PENSIONS FALLSMEDDELANDEN	32

Juridiska avdelningen

17.6.1992

DRÖJSMÅLSFÖRHÖJNING AV ARBETSPENSIONERNA

1

INLEDNING

I början av 1983 trädde räntelagen (633/82) i kraft. I den stadgas om betalning av dröjsmålsränta på penninggäld. Räntelagen tillämpas likväl inte på den lagstadgade pensionsförsäkringen.

19 d § APL innehåller stadganden om förhöjning av fördröjd pension eller annan förmån för dröjsmålstiden. Lagen trädde i kraft 1.4.1985. Stadgandena tillämpas också på KAPL, KoPL, FÖPL, LFÖPL, GevPL och AvPL på basis av hänvisningsstadgandena i dem. Motsvarande stadganden ingår också i (63 a §) SjPL, (14 §) StPL och (32 §) KPS.

Regeringens proposition och motiveringarna till den ingår i cirkulär 7/84.

2

STADGANDEN OM DRÖJSMÅLSFÖRHÖJNING

19 d § 1 mom. APL

19 d § 1 mom. APL ålägger pensionsanstalten i regel skyldighet att betala dröjsmålsförhöjning när pensionen blir fördröjd. Enligt stadgandet skall pensionsanstalten betala pensionen förhöjd om handläggningen av pensionsärendet räcker längre än tre månader.

Med beaktande av den lagstadgade försäkringens karaktär är stadgandena om dröjsmålsförhöjning i pensionslagarna av tvingande natur. Pensionsanstalten skall på eget initiativ betala dröjsmålsförhöjning utan att sökanden kräver det.

Förhöjningen utgör 16 % i året och den räknas ut för varje dag av dröjsmålstiden, med undantag av de tre första månaderna.

Förhöjningsprocenten är inte bunden till ränteprocenten för Finlands Banks grundränta, ej heller till någon annan referensränta.

19 d § 2 mom. APL

Om ändringssökande ingår stadganden i 19 d § 2 mom. APL. När ändring har sökts i pensionsanstaltens beslut, kan besvärinstansen bestämma att förhöjningen skall beräknas från en senare tidpunkt. Härvid förutsätts att pensionsanstalten påvisar att en väsentlig förändring har inträffat i pensionstagarens för-

Juridiska avdelningen

17.6.1992

hållanden under den tid ändringsansökan varit anhängig.

Besvärinstansen kan låta bli att följa tremånadersregeln och bestämma att dröjsmålstiden t.ex. börjar den dagen när utredning om den väsentliga förändringen har lämnats in.

19 d § 3 mom. APL

Lagrummet innehåller stadganden för sådana fall när det är förmåsmottagaren eller något betalningshinder som är orsak till att pensionen inte har kunnat betalas i tid. Se punkt 14.

2.1

Syftet med förhöjningsstadgandet

Enligt regeringens proposition angående dröjsmålsförhöjning (16/84) skall dröjsmålsförhöjningen framför allt utgöra tillräcklig ersättning för sådan skada som förmåsmottagaren lider till följd av dröjsmålet. Därtill försöker man på förhand förhindra dröjsmål i handläggningen av förmånsärenden.

Dröjsmålsförhöjning skall således i regel betalas när pensionen fördröjs. I oklara fall träffas avgörandet till förmån för pensionstagaren. Utbetalningen av dröjsmålsförhöjning är inte beroende av om pensionsanstalten varit orsak till den fördröjda handläggningen eller inte.

2.2

Vad som i lagen avses med dröjsmålstid

Enligt ordalydelsen i 19 d § APL börjar **dröjsmålstiden** löpa från den dagen när förmånstagaren har framställt ett anspråk till pensionsanstalten samt en sådan utredning om förmånens grund och belopp som skäligen kan krävas av honom (tillräcklig utredning) med beaktande även av pensionsanstaltens möjligheter att skaffa utredning.

Både **handläggningstid** och **förhöjningstid** ingår således i den dröjsmålstid som definierats i lag.

Handläggningstid För handläggningen av ett pensionsärende har **en rän-
tefri handläggningstid** om tre månader reserverats.

Den utsatta tiden om tre månader räknas från utgången av den kalendermånad under vilken en tillräcklig utredning har anlänt till pensionssystemet. Med i handläggningstiden räknas således förutom de tre må-

Juridiska avdelningen

17.6.1992

naderna också den månad under vilken tillräcklig utredning anländer.

Förhöjningstid Med förhöjningstid avses sådan tid för vilken dröjsmålsförhöjning betalas. Förhöjningstiden börjar löpa när handläggningstiden har gått till ända.

Handläggningstiden omfattar således den månad under vilken tillräcklig utredning anländer och de tre därpåföljande månaderna, varefter förhöjningstiden tar vid.

3

TILLÄMPNINGSKRETSEN FÖR STADGANDENA

3.1

Vilka förmåner gäller förhöjningen

Dröjsmålsförhöjningen gäller alla sådana fördröjda pensioner som betalats på grundval av pensionslagarna i punkt 1, både grundpensioner och registrerade tilläggs-pensioner. Begravningsbidrag som registrerats enligt 11 § APL omfattas också av förhöjningen.

Dröjsmålsförhöjningen gäller också kostnader som utredningen av arbetsoförmåga orsakat pensionssökanden (ersättning för läkarutlåtande, resekostnader) i sådana fall där pensionsanstalten med stöd av 11 § APF ålagt pensionssökanden att undergå tilläggsundersökningar. Stadgandena om förhöjning av förmån tillämpas likaså på sådana undersökningskostnader som läkaren uppburit direkt av pensionsanstalten och som pensionsanstalten med stöd av 11 § APF är skyldig att ersätta.

3.2

Vilka förmåner gäller förhöjningen inte

Mellan pensionsanstalterna och deras kunder går också andra utbetalningar än pensioner och förmåner. När sådana utbetalningar fördröjs, skall stadgandena i räntelagen iakttas, om inte annat följer av APL. Enligt räntelagen bestäms t.ex. eventuell ränta på läkararvode för sådant läkarutlåtande som avses i 17 § 2 mom. APL. Det är då fråga om en räkning för läkarutlåtande som inbegärts av pensionsanstalten och som avfattats enbart på grundval av sjukjournaler eller andra patienthandlingar.

Den ränta som för dröjsmålstiden skall betalas på av pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen påfordrad försäkringspremie fastställs antingen enligt försäkringsvillkoren eller enligt 7 § KAPF, 12 § LFÖPL

Juridiska avdelningen

17.6.1992

eller 11 § FöPL, eller vid utsökning enligt 19 § APL.

Oregistrerade tilläggsförmåner

På oregistrerade tilläggsförmåner tillämpas inte stadgandena om dröjsmålsförhöjning i APL, utan stadgandena i räntelagen.

Räntelagens stadganden om dröjsmålsränta är sekundära, sålunda att dröjsmålsräntan skall bestämmas enligt dem om inte annat överenskommits eller föreskrivits.

I vissa pensionsstadgor föreskrivs att förhöjningen av en fördröjd oregistrerad tilläggs pension skall räknas ut enligt stadgandena i APL.

Om det i pensionsstadgan föreskrivs att ränta inte skall betalas på tilläggs pension, skall räntelagen inte tillämpas (2 § räntelagen).

Om inget stadgande om ränta ingår i pensionsstadgan, fastställs dröjsmålsränta på oregistrerad tilläggs pension enligt stadgandena i räntelagen.

Enligt räntelagen skall en årlig ränta om 16 procent betalas på det fördröjda beloppet. Om förfallodagen inte har utsetts på förhand, är handläggningstiden en månad.

Ändring i ärende som gäller förhöjning av oregistrerad tilläggs pension kan inte sökas hos pensionsnämnden (pnd) eller försäkringsdomstolen (FSD), ens i det fall att förhöjningen har räknats ut enligt stadgandena i APL. Det är fråga om ett civilmål som skall behandlas vid allmän underrätt.

3.3

Till vem betalas förhöjning

När det är fråga om ålders-, invalid-, arbetslöshets- eller deltidspension eller rehabiliteringspenning, betalas förhöjningen av den fördröjda pensionen till sökanden själv, om inte annat nämns senare.

När familjepensionen fördröjs, betalas förhöjningen av pensionen till olika förmånstagare på samma sätt som pensionen. Detsamma gäller begravningsbidraget.

I fråga om läkararvoden (om pensionsanstalten t.ex. skickar sökanden till undersökningar eller ber honom skaffa läkarutlåtande) och andra rehabiliteringsför-

Juridiska avdelningen

17.6.1992

måner än rehabiliteringspenning betalas förhöjningen till den som företer räkningen.

Till arbetsgivaren kan förhöjningen av pensionen komma att betalas i en sådan situation som avses i 19 c § APL, dvs. om pensionsanstalten retroaktivt har beviljat arbetstagaren invalidpension och arbetsgivaren har betalat lön för sjukdomstid till honom för samma tid.

3.3.1

Retroaktiv pension till socialnämnden

Enligt 19 a § 2 mom. APL kan pensionen eller en del av den på socialnämndens anhållan betalas till socialnämnden. Då kan också dröjsmålsförhöjningen betalas till socialnämnden. Detta kommer i fråga när den retroaktiva pensionen helt eller delvis betalas till socialnämnden efter det att förskottsinnehållning verkställt på pensionen.

Förhöjningen av pensionen betalas till socialnämnden också när pensionssökanden har fått utkomststöd som är större än nettopensionen.

Om utkomststödet till sökanden däremot varit mindre än nettopensionen, betalas förhöjningen inte till socialnämnden utan till pensionstagaren själv.

Se räkneexempel 3 i bilagan.

3.3.2

Pension till utsökningsmyndighet

Pensioner och rehabiliteringsförmåner som betalas enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. APL är fr.o.m. 1.1.1990 utsökningsgilla utkomstförmåner. Utsökningsgilla är alla sådana pensioner som betalas när lagändringen träder i kraft, oberoende av när de har beviljats.

Dröjsmålsförhöjningen beräknas på normalt sätt även om pensionen är föremål för utmätningsskrav. Dröjsmålsförhöjningen kan då betalas till utsökningsmyndighet.

Cirkulär A 31/89, Utmätning av pension

3.4

Till vem förhöjning inte betalas

Skyldigheten att betala förmånen förhöjd gäller inte den del av förmånen som betalas till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lag-

Juridiska avdelningen

17.6.1992

stadgad försäkringsverksamhet eller till socialförsäkringskommission eller arbetslöshetskassa.

Retroaktiv pension till Fpa

I 19 a § 5 mom. APL stadgas om utbetalning av retroaktiv arbetspension till Fpa. Villkor för utbetalningen är att arbetspensionen beviljas retroaktivt till följd av ändringsansökan, att Fpa temporärt har betalat ut pension för samma tid och att Fpa har framställt sina anspråk till arbetspensionsanstalten minst två veckor före betalningsdagen för arbetspensionen. På den del av pensionen som går till Fpa betalas ingen dröjsmålsförhöjning. Se punkt 11.3.

Förhöjning av pensionen betalas inte heller till Fpa:s sjukförsäkringsfond.

Cirkulär 31/86,

Betalning av retroaktiv arbetspension till Folkpensionsanstalten

Cirkulär A 32/88,

Utbetalning av retroaktivt beviljad pension till socialförsäkringskommission eller arbetslöshetskassa

4

HUR HANDLÄGGNINGS- OCH FÖRHÖJNINGSTIDEN BESTÄMS

4.1

Förmånsmottagarens anspråk till pensionsanstalten

När beslut om dröjsmålsförhöjning fastställs, anses sökanden ha framställt sitt anspråk beträffande grunden för förmånen när ansökan har anhängiggjorts, om en tillräcklig utredning då fogats till den.

När pensionsansökan blir anhängig

Pensionsansökan blir anhängig den dagen när den har inlämnats eller med posten inkommit till pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen eller till ombud som av pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen därtill bemyndigats (11 § 4 mom. APF). Fpa:s lokalbyråer är exempel på sådana ombud.

När pensionsansökan mottas, skall den dag då ansökan anhängiggjorts antecknas på den. Ankomststämpel eller ankomstanteckning varav mottagningsplats och tid framgår skall synas klart och tydligt.

Juridiska avdelningen

17.6.1992

Var utredning inlämnas

Handläggningstiden räknas från det att tillräcklig utredning har anlänt till pensionssystemet. Den tid som det tar för utredningen att komma till pensionsanstalten i fråga räknas alltså som handläggningstid. När det senare i texten talas om inlämningsstället för utredningen, avses med pensionsanstalten pensionssystemet.

I de överenskommelser om social trygghet som Finland ingått och i tillämpningsanvisningarna till EES-avtalet ingår bestämmelser om när pensionsansökan anses ha blivit anhängig. När 19 d § APL tillämpas, anses pensionssökandens anspråk ha framställts när pensionsansökan, som har inlämnats till försäkringsanstalten i det andra fördragsslutande landet, jämte behöriga bilagor har anlänt till den finska arbetspensionsanstalten eller till Pensionsskyddscentralen.

4.2

Tillräcklig utredning

Enligt 19 d § 2 mom. APL förutsätter utbetalning av dröjsmålsförhöjning att pensionstagaren har framställt sina anspråk till pensionsanstalten samt en sådan utredning om förmånens grund och belopp som skäligen kan krävas av honom med beaktande även av pensionsanstaltens möjligheter att skaffa utredning.

I samband med pensionsansökan

Enligt motiveringarna till regeringens proposition skall handläggningstiden i allmänhet räknas från det att invalidpensionsansökan och det grundläggande läkarutlåtandet inlämnas, även om tilläggsundersökningar görs för utredning av sökandens arbetsoförmåga. Innehållet i läkarutlåtandet beror på den läkare som avfattar utlåtandet och sökanden kan inte inverka på det. Endast en väsentlig brist i ansökan eller i sökandens utredningar kan leda till att handläggningstiden inte ännu börjar löpa från det att dessa handlingar inkommer.

Lagens ordalydelse och motiveringar försätter således pensionssökanden och pensionsanstalten i olika ställning. På pensionssökanden ställs inte så stora krav beträffande en hurudan utredning som väntas av honom.

I ärenden som gäller arbetsoförmåga har sökanden för egen del uppfyllt det som skäligen kan förutsättas av honom om han till sin pensionsansökan har fogat

Juridiska avdelningen

17.6.1992

ett läkarutlåtande (i allmänhet B-läkarutlåtande eller annat utlåtande av motsvarande omfattning) om arbetsoförmåga som pågått längre tid än ett år. Även A-läkarintyg som föregått B-utlåtandet beaktas när invaliditetstiden om ett år räknas ut.

Om inget läkarutlåtande har bifogats pensionsansökan, börjar handläggningstiden löpa först när läkarutlåtandet om arbetsoförmåga som pågått minst ett år har inkommit.

Tilläggsutredning

Om pensionsanstalten anser att den utredning som fogats till pensionsansökan inte är tillräcklig, kan den inhämta tilläggsutredning om sökandens hälso-tillstånd. Om handläggningen av ansökan blir fördröjd till följd av tilläggsutredningen, framskjuts i regel inte den tidpunkt från vilken handläggningstiden börjar löpa. När pensionssökanden för egen del har uppfyllt det som ovan framförts, har han rätt till förhöjning på grund av att handläggningen av ansökan fördröjs.

Angående individuell förtidspension, familjepension och deltidspension, se punkterna 5, 6 och 7.

4.2.1

Ny ansökan efter avslagsbeslut

Om avslag på pensionsansökan har givits på den grunden att sökanden inte har betraktats som arbetsoförmögen, kan han på nytt ansöka om pension eller lämna in ett nytt läkarutlåtande.

Om sökanden på grundval av det nya läkarutlåtandet anses ha varit arbetsoförmögen redan innan den första ansökan blivit anhängig, beräknas handläggningstiden på basis av den första ansökan. Härvid förutsätts likväl att till den första ansökan fogats ett B-utlåtande om arbetsoförmåga som pågått längre tid än ett år. I annat fall anses anspråken ha framställts när den nya ansökan eller det nya läkarutlåtandet har inlämnats.

4.2.2

Förhöjning och fortsatt pension

När pensionstagaren ansöker om fortsatt pension, skall handläggningstiden i regel räknas från det att fortsättningsansökan med behöriga bilagor inkommer till pensionsanstalten.

Juridiska avdelningen

17.6.1992

Om fortsättning på pension söks i allmänhet med blankett J, men det räcker också med ett nytt läkarutlåtande.

Sökanden hade som fortsättningsansökan lämnat in ett läkarutlåtande i vilket läkaren ansåg sökanden vara arbetsförmögen och föreslog omskolning. Sökanden fick avslag på fortsättningsansökan och sökte ändring i beslutet. I samband med ändringsansökan lämnade han in ett utlåtande som grundade sig på rehabiliteringsundersökningar och som innehöll ny information om sökandens hälsotillstånd som var av avgörande betydelse. Då hade hans rygg befunnits vara i dåligt skick. Symptomen förvärrades och efter ENMG-undersökning fick han vadnervsförlamning. Fortsättning på pensionen beviljades retroaktivt från det att den tidigare pensionen upphört. FSD ansåg att det måste anses ha inträffat en väsentlig förändring i sökandens förhållanden på basis av läkarutlåtande som inkommit under den tid ändringsansökan varit anhängig. Förhöjningstiden började löpa efter handläggningstidens utgång från det läkarutlåtande som inlämnats medan ändringsansökan varit anhängig. (FSD 8394/89/2066, PSC 25556)

4.2.3

Rättelse av pensionsbeloppet när arbetsförhållande saknas

Om handläggningen av ansökan fördröjs till följd av utredning av ett arbetsförhållande som saknas i registret, framskjuts handläggningstiden i allmänhet inte.

När meddelande om arbetsförhållandet lämnas inom besvärstiden

Om pensionstagaren inom besvärstiden framställer sitt anspråk beträffande ett arbetsförhållande som saknas från pensionsbeslutet eller som blivit felaktigt registrerat, räknas handläggningstiden som om anspråket redan framställts i ansökan. Så här förfars därför att sökanden endast ombes ange sitt sista arbetsförhållande på pensionsansökningsblanketten.

När meddelande om arbetsförhållandet lämnas efter besvärstidens utgång

Om meddelande om ett arbetsförhållande som saknas erhålls av pensionstagaren eller fås på annat sätt först efter det att pensionsbeslutet har utfärdats och besvärstiden har gått till ända, börjar hand-

Juridiska avdelningen

17.6.1992

läggningstiden löpa från det att anspråket har framställt eller från det att pensionsanstalten fått registerutdrag eller annan utredning av vilken arbetsförhållandet framgår.

4.2.4

Felaktig försäkring

Om en löpande pension blir större till följd av rättelse av felaktig försäkring (15 b APL, 10 b KAPL och 8 a KoPL), betalas den retroaktiva förhöjningen med beaktande av stadgandena om dröjsmålsförhöjning. Handläggningstiden börjar i allmänhet löpa från det att förfarandet för rättelse av felaktig försäkring har anhängiggjorts.

Brev till arbetspensionsanstalterna av 23.4.1992,
Rättelse av felaktig försäkring

4.2.5

Inhämtande av uppgifter om företagareverksamhet

Om det för beviljande av FÖPL- eller LFÖPL-pension är avgörande om företagareverksamheten minskat eller upphört, förutsätts att sökanden kan förete klara bevis för att han upphört med sin företagareverksamhet eller minskat den i tillräcklig grad. Om de uppgifter som fogats till pensionsansökan inte är tillräckliga, kan pensionsanstalten be om ytterligare uppgifter på TY- eller TM-blankett.

Om det först av de uppgifter som angetts på blanketterna kan dras den slutsatsen att företagareverksamheten har minskat eller upphört, börjar handläggningstiden löpa från det att blanketten har inkommit till pensionsanstalten (t.ex. vid beviljande av delpension eller individuell förtidspension).

En företagare hade sökt pension 4.2.1986. Genom sitt beslut av 8.11.1989 beviljade pensionsanstalten sökanden delpension fr.o.m. 1.4.1985. Pensionsanstalten betalade dröjsmålsförhöjning på pensionen fr.o.m. 1.9.1989 eller tre månader från det att den fått den TY-blankett som den bett om och av vilken sökandens rätt till delpension först kunde konstateras. FSD förkastade företagarens anspråk på utbetalning av dröjsmålsförhöjning enligt den dagen pensionsansökan ursprungligen lämnats in. (FSD 1894/91/660, PSC 28639).

Om sökanden när det var aktuellt underlåtit att teckna försäkring enligt LFÖPL eller FÖPL och han

Juridiska avdelningen

17.6.1992

försäkras först när han ansöker om pension, är det möjligt att fastställa förhöjningen från en senare tidpunkt. Handläggningstiden räknas tidigast från det att företagaren har lämnat alla uppgifterna för anordnande av försäkring. På samma sätt förfars om man blivit tvungen att teckna försäkring för sökanden.

Om företagaren inte själv lämnar uppgifterna, börjar handläggningstiden löpa från det att pensionsanstalten har fått sådana uppgifter på basis av vilka försäkring kan tecknas.

4.2.6 Samordning

Också för samordningen kan pensionsanstalten invänta uppgifter under högst handläggningstiden. Om inget beslut under handläggningstiden har utfärdats i ett ärende som gäller SOLITA-ersättning, kan arbetspensionsanstalten genom ett interimistiskt beslut betala ut pensionen utan att samordning förrättats. Arbetspensionsanstalten kan då be om pensionstagarens samtycke till att den av SOLITA-anstalten får driva in det pensionsbelopp som den betalat för mycket.

Dröjsmålsförhöjning behöver ännu inte betalas på grundval av ett interimistiskt beslut. Om förhöjningstiden har hunnit börja löpa redan före det interimistiska beslutet, betalas förhöjningen först på grundval av det slutgiltiga beslutet. Förhöjningen beräknas på de samordnade, fördröjda arbetspensionsraterna.

Om beviljande av familjepension även leder till utbetalning av SOLITA-pension, ger pensionstagaren i vissa situationer sitt samtycke till arbetspensionsanstalten. SOLITA-anstalten räknar per förmånstagare ut den andel som skall betalas till arbetspensionsanstalten. När den efterlevande makens inkomster har utretts, kan hans SOLITA-pensionsandel bli mindre. Härvid betalas dröjsmålsförhöjning på den del av arbetspensionen som blir större.

I samordningssituationer kan dröjsmålsförhöjning betalas på arbetspensionen också när någon annan ersättning har beaktats till ett för stort belopp och senare rättas till. Också i detta fall börjar handläggningstiden löpa från det att anspråket på ny samordning har framställts eller pensionsanstalten har fått meddelande om rättelse av ersättningen.

Om pensionsanstalten har haft uppgifterna för samordningen att tillgå när den avgivit pensionsbeslutet men det oaktat förrättat samordningen på fel

Juridiska avdelningen

17.6.1992

sätt, skall handläggningstiden räknas på normalt sätt från det att den första ansökan har anhängiggjorts.

4.2.7

Samhällsgaranterat arbete

Lagen om undantag beträffande beaktandet av garanterat arbete i arbetspensionsskyddet trädde i kraft 1.7.1991. I Pensionsskyddscentralens arbetsförhållanderegister saknas uppgift om att arbetsförhållandet är ett samhällsgaranterat arbetsförhållande. Pensionsskyddscentralens maskinella slutledningsprogram kan således inte felfritt vidarebefordra ansökan för handläggning till rätt anstalt enligt stadgandena om samhällsgaranterat arbete. Detta kan medföra dröjsmål i handläggningen av ärendet.

Eftersom dröjsmålet beror på systemet, börjar handläggningstiden löpa från det att pensionsansökan har inlämnats, om tillräcklig utredning i övrigt fogats till ansökan.

4.3

Förhandlingar med Fpa

Förhandsanmälnings- och förhandlingsförfarandet kan fördröja handläggningen av pensionsansökan. Detta betraktas dock som ett dröjsmål av intern orsak, varför handläggningstiden då löper.

4.4

Den sista pensionsanstaltens beslut följs

Om sökanden får beslut både av den privata och den offentliga sektorn, inväntar fribrevsanstalten den sista pensionsanstaltens beslut och följer i allmänhet detta också i fråga om dröjsmålsförhöjningen. Fribrevsanstalten måste således betala förhöjning fastän anstalten själv inte varit orsak till dröjsmålet. Så här förfars också vid samordning. Fribrevsanstalten betalar förhöjningen, eftersom det är fråga om ett internt dröjsmål inom pensionssystemet.

Pensionsanstalten får meddelande om den sista anstaltens pensionsbeslut av Pensionsskyddscentralen på registerutdrag. På utdraget finns ingen uppgift om dröjsmålsförhöjningen. Pensionsanstalten ber i allmänhet vid behov per telefon om uppgifter om den förhöjningstid som den sista anstalten utsett och om den utredning som den baserar sig på.

Den anstalt som avger uppföljningsavgörandet fastställer i allmänhet handläggningstiden från ansökan.

Juridiska avdelningen

17.6.1992

Om det ser ut som om handläggningstiden börjar löpa från en senare tidpunkt, kan den anstalt som avger uppföljningsavgörandet fråga den sista pensionsanstalten när handläggningstiden skall börja löpa. Det är att rekommendera att den sista pensionsanstalten anmäler till den pensionsanstalt som avger uppföljningsavgörandet att förhöjningstiden har framskjutits, om den fribrevspension som beviljats av pensionsanstalten är ansenlig.

Också när pensionen t.ex. till följd av ändringsansökan beviljas retroaktivt får den pensionsanstalt som avger uppföljningsavgörandet veta när förhöjningstiden börjar löpa genom att fråga den sista pensionsanstalten.

5

INDIVIDUELL FÖRTIDSPENSION

I fråga om individuell förtidspension förutsätter utbetalning av dröjningsförhöjning att pensionstagararen har företett tillräcklig utredning till pensionsanstalten för att bli beviljad IFP. Inlämnande av utredning om behörighetsvillkoren för den sista pensionen anses vara avgörande. Oftast utgör detta en utredning om att arbetet har upphört.

5.1

Förvärvsarbetet pågår vid ansökan om pension

Oftast förvärvsarbetar pensionssökanden ännu när han ansöker om förhandsbeslut. När sökanden har fått förhandsbeslutet, har han sex månader på sig att meddela till pensionsanstalten att han slutat förvärvsarbeta för att gå i pension.

Handläggningstiden börjar löpa när utredning om pensioneringen lämnas in till pensionsanstalten.

5.2

Förvärvsarbetet har upphört före ansökan om pension

Om sökanden har upphört med sitt förvärvsarbete redan före ansökan om pension, kan han direkt ansöka om ett slutgiltigt beslut. På pensionsansökningsblanketten som omarbetades hösten 1991 har en punkt tillagts också för detta. I detta fall börjar handläggningstiden löpa från det att den slutgiltiga ansökan anländer.

Om sökanden redan har upphört med sitt förvärvsarbete och ändå ansöker om ett förhandsbeslut, kan pensionsanstalten med sökandens samtycke avge ett slutgiltigt beslut. Handläggningstiden börjar normalt

Juridiska avdelningen

17.6.1992

löpa från det att sökanden meddelar att han vill ha ett slutgiltigt beslut.

5.3

Förvärvsarbetet har upphört medan ändringsansökan varit anhängig

Det kan hända att sökanden upphör att förvärvsarbeta medan förhandsbeslutet handläggs vid besvärinstans. I sådana fall får pensionsanstalten i allmänhet inte något meddelande om att arbetet har upphört eller att sökanden vill ha ett slutgiltigt beslut.

Om besvärinstansen har ansett att sökanden har rätt till individuell förtidspension, sänder pensionsanstalten en förhandsberäkning och ett brev med utredning om de förutsättningar under vilka pensionen kan beviljas och hur länge pensionsbeslutet är bindande. Först när sökanden meddelar att han vill gå i pension får han det slutgiltiga beslutet enligt vilket pension börjar betalas. Handläggningstiden börjar löpa från det att meddelande om att förvärvsarbetet upphört eller sökanden gått i pension (det som sist inträffat) har anlänt till pensionsanstalten.

6

FAMILJEPENSION

I de nya stadgandena om familjepension som trädde i kraft 1.7.1990 iakttas i regel normala stadganden om dröjsmålsförhöjning. Endast i fråga om pensionsjämkningen avviker förfarandet.

6.1

Pensionsjämkning i normal situation

Till den efterlevande maken betalas familjepensionen enligt ojämkat belopp under de första sex månaderna, eller ännu längre om det vid förmånslåtarens död funnits ett barn under 18 år i familjen. När den efterlevande maken ännu inte är pensionerad, skall den efterlevande makens beräknade arbetspension användas vid pensionsjämkningen. När denna bestäms, skall den efterlevande makens inkomster beaktas fram till den dag då förmånslåtaren avlidit eller då barnets rätt till pension upphört.

Omställningspension

När pensionsjämkningen förrättas från början av den sjunde kalendermånaden, hinner pensionsanstalten i allmänhet reda ut den beräknade pension som skall beaktas vid pensionsjämkningen innan pensionen börjar betalas ut enligt det jämkade beloppet. Om pensionsanstalten inte hinner få någon utredning, förrättas pensionsjämkningen med ett interimistiskt beslut.

Juridiska avdelningen

17.6.1992

Om det senare visar sig att den efterlevande makens arbetspension har uppskattats till ett för stort belopp vid pensionsjämkningen, skall dröjsmålsförhöjning betalas på tillägget till efterlevandepensionen. Handläggningstiden börjar löpa när familjepensionsansökan jämte tillräcklig utredning har lämnats in. Genom denna anvisning upphävs anvisningen i cirkulär A 11/90.

Senare

När pensionsjämkningen förrättas från det att rätten till barnpension har upphört, känner pensionsanstalten inte till vilken den efterlevande makens beräknade arbetspension är som skall beaktas vid pensionsjämkningen. Den beräknade pensionen bestäms ju i sådana fall som om den efterlevande maken hade blivit arbetsoförmögen när barnet fyller 18 år (eller när något motsvarande inträffar som leder till att rätten till barnpension upphör). Pensionsjämkning på pensionen skall förrättas redan från början av följande månad. För att förhindra att pensionen eventuellt återkrävs eller pensionsutbetalningen avbryts till följd härav skall det belopp av efterlevandepension som betalas efter pensionsjämkningen uppskattas och pensionen justeras genom ett interimistiskt beslut.

Om beloppet av efterlevandepension som återstår för betalning efter pensionsjämkningen är större än vad som på förhand uppskattats, måste pension betalas retroaktivt. Dröjsmålet har i detta fall berott på inhämtandet av uppgifter för den i lag föreskrivna pensionsjämkningen, varför ingen förhöjning betalas för handläggningstiden (19 d § 3 mom. APL).

Såsom räntefri handläggningstid räknas på dessa grunder högst tre månader från pensionsjämkningstidpunkten. För tiden efter detta betalas de fördröjda pensionsraterna förhöjda, om inte dröjsmålet berott på den efterlevande maken själv.

6.2

Exceptionell pensionsjämkning

När den efterlevande makens inkomstnivå väsentligt nedgått under det sista året, kan han ansöka om exceptionell pensionsjämkning.

Ansökan på familjepensionsblankett

På familjepensionsblanketten skall den efterlevande maken besvara frågan om det under det sista året har inträffat en väsentlig nedgång i hans inkomstnivå. Om den efterlevande maken har uppgett på blanketten att inkomstnivån har nedgått, inbegår pensionsan-

Juridiska avdelningen

17.6.1992

stalten av honom en utredning om hans förvärvsinkomster.

Den efterlevande makens meddelande på pensionsansökan gäller som ansökan om exceptionell pensionsjämkning. Handläggningstiden börjar löpa från det att pensionsanstalten fått en sådan utredning på grundval av vilken den kan avgöra en anhållan om exceptionell pensionsjämkning.

Separat ansökan

Om den efterlevande maken inte på familjepensionsansökan uppger att inkomstnivån ändrat, utan först senare ansöker om pensionsjämkning, kan också utredningen av ändringarna i inkomstnivån inledas först senare. Då börjar handläggningstiden löpa från det att ansökan har inkommit, om tillräckliga löneuppgifter finns bifogade, eller från det att de uppgifter som behövs har lämnats in till pensionsanstalten.

Efterlevandepensionen betalas ut enligt exceptionellt jämkat belopp i två års tid. För att utbetalningen av pension enligt exceptionellt jämkat belopp skall fortsätta skall ny ansökan och ny utredning om de faktiska inkomsterna inlämnas.

Handläggningstiden för ny exceptionell pensionsjämkning bestäms också på ovan nämnt sätt från det att de uppgifter som behövs för avgörande av ärendet har erhållits.

6.3

När antalet förmånstagare har ändrat

När en ändring inträffar i antalet förmånstagare, justeras familjepensionsbeloppet och fördelningen av familjepensionen mellan förmånstagarna. Ändringen leder också till en ny samordning.

Om ändringen är en följd av att en av förmånstagarna fyller 18 år, skall pensionsanstalten på eget initiativ ändra pensionsbeloppet utan sökandens meddelande. Eftersom pensionsanstalten vet när 18-årsdagen infaller, börjar förhöjningstiden löpa från den dagen när pensionen borde ha börjat betalas till ändrat belopp.

Om någon annan orsak (t.ex. att förmånstagaren bortadopteras, dör, eller att en ny förmånstagare uppenbarar sig) leder till en ändring av antalet förmånstagare och pensionsanstalten inte har kunnat känna till detta, börjar handläggningstiden på normalt sätt löpa först från den dag då pensionsanstalten fått veta om ändringen.

Juridiska avdelningen

17.6.1992

Cirkulär A 11/90, de nya bestämmelserna om familjepension, som träder i kraft 1.7.1990

7

DELTIDSPENSION

När det gäller deltidspension, kan dröjsmålsförhöjning betalas t.ex. när pensionsbeloppet måste justeras därför att lönen ändras. I sådana fall börjar handläggningstiden löpa normalt.

Cirkulär 35/86, Tillämpningsanvisningar gällande deltidspensionen

8

REHABILITERINGSPENNING

Om rehabiliteringspenning stadgas i den reform av rehabiliteringslagstiftningen som trädde i kraft 1.10.1991. Stadgandena om dröjsmålsförhöjning i 19 d § APL gäller också rehabiliteringspenningen.

Handläggningstiden börjar löpa från det att utredning för utbetalning av rehabiliteringspenning lämnats in till pensionsanstalten.

Utbetalningen av rehabiliteringspenning kan bli fördröjd t.ex. när utbildning har avbrutits till följd av semester och intyget om att utbildningen fortsätter har fördröjts. När utbildningsintyget lämnas in till pensionsanstalten, skall det betraktas som en sådan utredning som krävs för utbetalning av rehabiliteringspenning och från vilken handläggningstiden börjar löpa.

Cirkulär A 17/91, Tillämpningsanvisningar gällande rehabiliteringen

9

FÖRHÖJNING OCH ÄNDRINGSANSÖKAN

9.1

Lagen och regeringens proposition

Enligt 19 d § 2 mom. APL kan besvärsinstansen i samband med ändringsansökan bestämma att förhöjningen skall börja löpa från en senare tidpunkt om pensionsanstalten påvisar att en väsentlig förändring har inträffat i pensionstagarens förhållanden medan ändringsansökan varit anhängig.

Lagen och motiveringarna till den ger rum för tolkning i fråga om vad som skall betraktas som en väsentlig förändring.

Juridiska avdelningen

17.6.1992

I motiveringarna till regeringens proposition (16/84) konstateras att besvärsinstansen kan få avgörande utredning t.ex. om sökandens hälsotillstånd medan ändringsansökan är anhängig. Även i sådana fall börjar skyldigheten att betala dröjsmålsförhöjning enligt huvudregeln om tre månader från utgången av den kalendermånad under vilken ansökan och det första läkarutlåtandet lämnats in till pensionsanstalten, dock inte före utgången av den månad när pensionsutbetalningen börjar.

Enligt motiveringarna till propositionen kan besvärsinstansen likväl också av en sådan särskild anledning som pensionsanstalten framfört bestämma att dröjsmålsförhöjning skall betalas först från en senare tidpunkt. En sådan särskild anledning kan vara en situation där den avgörande utredningen erhålls först i samband med ändringsansökan. För invalidpensionens del har särskilt konstaterats att den ovan nämnda särskilda anledningen bl.a. kunde vara det att den avgörande medicinska utredningen har kunnat erhållas först i samband med ändringsansökan.

Med beaktande av pensionsanstalternas omfattande utredningsskyldighet och kravet på framförande av särskild anledning kommer tillämpningen av detta stadgande i fråga endast i undantagsfall.

9.2

Ny medicinsk utredning medan ändringsansökan är anhängig

När pensionsanstalterna ber besvärsinstansen skjuta fram förhöjningstiden, hänvisar de i allmänhet till en ny medicinsk utredning, t.ex. till ett nytt B-läkarutlåtande som grundar sig på utförliga undersökningar, till sjukjournal eller röntgenbilder. På grundval av försäkringsdomstolens beslut kan likväl den slutsats dras att en ny utförligare medicinsk utredning inte utgör en tillräcklig grund för en framskjutning av förhöjningstiden.

Även när ändring söks, skall anses att endast en väsentlig brist i pensionsansökan eller bilagorna till den kan leda till att förhöjningen fastställs från en senare tidpunkt.

Pensionsanstalten hade beviljat sökanden full invalidpension retroaktivt på grundval av ett läkarutlåtande som anlänt medan ändringsansökan varit anhängig. Pensionsanstalten hade i sitt bemötande till försäkringsdomstolen framfört att ankomsten av läkarutlåtandet till försäkringsdomstolen skall betraktas som den tidpunkt från

Juridiska avdelningen

17.6.1992

vilken dröjsmålsförhöjningen tidigast skall börja löpa. Försäkringsdomstolen fann att det inte inträffat någon väsentlig förändring i sökandens förhållanden medan ändringsansökan varit anhängig och förkastade därför pensionsanstaltens yrkande om att förhöjningen av pensionen skall beräknas från en senare tidpunkt. (FSD 1969/89/3554, PSC 23619)

Om det under ändringssökandet har framförts en utredning om att det skall anses ha inträffat en väsentlig förändring i pensionstagarens förhållanden medan ändringsansökan varit anhängig och pensionstagarens rätt till pension kan konstateras först på grundval av utredningen, kan besvärsinstansen bestämma att förhöjningen exempelvis skall börja löpa först från det att utredningen har inlämnats. En sådan situation kan uppstå när det medan ändringsansökan varit anhängig inlämnats en utredning om en ny sjukdom eller när sjukdomen har förvärrats i väsentlig grad.

Pensionsanstalten beviljade sökanden invalidpension retroaktivt fr.o.m. 1985. I sitt bemötande till FSD framförde pensionsanstalten att dröjsmålsförhöjningen skall börja löpa från det att anstalten fått del av läkarutlåtanden som 18.5.1988 lämnats in i samband med ändringsansökan. FSD var av samma åsikt och ansåg utgående från den medicinska utredning som inlämnats i maj 1988 att en väsentlig förändring skall anses ha inträffat i sökandens förhållanden medan ändringsansökan varit anhängig och att hans rätt till pension har kunnat konstateras först på grundval av denna utredning. Pensionen skall därför betalas förhöjd för dröjsmålstiden fr.o.m. 18.5.1988. (FSD 4054/87/2030, PSC 20343)

9.3

Annan ny utredning medan ändringsansökan är anhängig

I vissa fall har pensionsanstalten bett besvärsinstansen skjuta fram förhöjningstiden på grundval av andra utredningar än utredningar om hälsotillstånd. Försäkringsdomstolen har avgett några beslut om detta.

När utbildning inleds

Ett meddelande om inledd utbildning som anländer medan ändringsansökan är anhängig är en sådan väsent-

Juridiska avdelningen

17.6.1992

lig förändring på grundval av vilken förhöjningstiden skall räknas från det att utredningen har inlämnats.

På grundval av inlämnat utbildningsintyg ansågs att det inträffat en väsentlig förändring i sökandens förhållanden på grundval av vilken även hans rätt till delpension har kunnat konstateras. Eftersom pensionen i detta fall inte hade blivit fördröjd, betalas ingen förhöjning. (FSD 1876/89/450, PSC 23434)

Meddelande om FPL-pension

Meddelande om beviljande av pension enligt FPL skall inte betraktas som en sådan väsentlig förändring som inträffat medan ändringsansökan varit anhängig och på grundval av vilken förhöjningen kan bestämmas från en senare tidpunkt. (FSD 153/86/657, PSC 21434 och 4404/88/1655, PSC 22862)

I detta skall utgå från att sökanden inte har kunnat meddela detta i sin pensionsansökan.

När trafikillstånd förfaller

Pensionsanstalten beviljade sökanden full pension som fortsättning på delpension och bad att den tidpunkt från vilken dröjsmålsförhöjningen skall börja löpa skall bestämmas från det att pensionsanstalten fått meddelande om att trafikillståndet har förfallit. Pensionsnämnden ansåg att det inte fanns någon anledning att bestämma börjetidpunkten för förhöjningen först från det att pensionsanstalten fått del av den nya utredningen. Sökanden hade redan tidigare meddelat att hans bil redan länge varit ur trafik (pnd 1257/86).

Fel i pensionsbeloppet

Pensionsbeslut rättas till antingen när ändring söks i beslutet eller av någon annan anledning så att pensionen blir större. Då måste från fall till fall prövas huruvida dröjsmålsförhöjning skall betalas och från vilken tidpunkt. Om felet i samband med handläggningen av ansökan enbart beror på pensionsanstalten (t.ex. ett räknefel), börjar handläggningstiden löpa från det att ansökan anhängiggjorts.

Juridiska avdelningen

17.6.1992

Om sökanden i sin ansökan inte har bett om justering av den pensionsgrundande lönen enligt prövning, skall den pensionsgrundande lönen i allmänhet på normalt sätt bestämmas under tillämpning av 7 § 1 mom. APL. Om pensionstagaren först i sin ändringsansökan eller senare ber om justering, räknas dröjsmålstiden från det att yrkandet har framställts. Ordalydelsen i 7 § 2 mom. APL förutsätter att sökanden själv anmäler att den pensionsgrundande lönen skall justeras. På pensionsansökningsblanketten finns en punkt där sökanden har möjlighet att framställa ett sådant yrkande.

Om pensionsanstalten inte är av samma åsikt om företagares arbetsinkomst som pensionssökanden, kan det hända att det slutgiltiga pensionsbeslutet avges först när beslutet om arbetsinkomst har vunnit laga kraft. Om arbetsinkomsten ändras i besvärinstansen så att pensionen blir större, övervägs betalning av dröjsmålsförhöjning. Om väsentlig ny utredning om sådana omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten framställs i samband med ändringsansökan, börjar handläggningstiden löpa först från det att en sådan utredning har inlämnats.

9.4

Pensionsanstaltens förfarande medan ändringsansökan är anhängig

Pensionsanstalten kan på grundval av en sådan ny utredning som inkommit medan ändringsansökan varit anhängig anse att sökanden varit arbetsoförmögen redan före den första ansökan och betala dröjsmålsförhöjning på normalt sätt på basis av den ursprungliga ansökan. Då anser pensionsanstalten att sökanden redan i den första ansökan har framfört sådana bevis för arbetsoförmåga som förutsätts av honom, och den nya utredningen har varit en komplettering av den tidigare.

Om pensionsanstalten vill skjuta fram den tidpunkt från vilken förhöjningen börjar löpa på den grunden att det inträffat en väsentlig förändring i sökandens förhållanden medan ändringsansökan varit anhängig och en avgörande utredning om detta anlät först under ändringssökandet, kan anstalten be besvärinstansen bestämma en sådan senare tidpunkt från vilken förhöjningstiden skall beräknas. Pensionsanstalten skall motivera sitt yrkande.

Om pensionsanstalten inte framför en begäran om framskjutning av dröjsmålsförhöjningen till besvärinstansen, skall den bestämma förhöjningen enligt den ursprungliga ansökan.

Juridiska avdelningen

17.6.1992

Om pensionsanstalten avgett ett avslagsbeslut och ett negativt utlåtande till besvärinstansen och besvärinstansen det oaktat beviljar pension, skall pensionsanstalten pröva från vilken tidpunkt handläggningstiden börjar löpa. I regel börjar handläggningstiden löpa från det att ansökan anhängiggjorts om en tillräcklig utredning fogats till den, dvs. ett läkarutlåtande över arbetsförmåga som varat längre tid än ett år.

9.5

Besvärinstansens förfarande

Besvärinstansen kan enligt prövning bestämma att förhöjningen skall betalas från en senare tidpunkt. Försäkringsdomstolen har avgett både sådana beslut där en räntefri handläggningstid om tre månader inte har räknats ut och sådana beslut där den har räknats från det att avgörande utredning har inlämnats. Lagens ordalydelse gör bägge förfaringssätten möjliga.

Besvärinstansen har alltså möjlighet att enligt prövning bestämma när dröjsmålsförhöjningen skall börja löpa, även t.ex. från det att undersökningar har inletts eller läkarutlåtandet daterats, såsom försäkringsdomstolen har gjort i några fall.

Besvärinstansen kan också utan att ta ställning till arbetsförmågan återförvisa ärendet till pensionsanstalten med anledning av ny utredning i saken. Eftersom besvärinstansen inte tar ställning till arbetsförmågan, tar den inte heller ställning till dröjsmålsförhöjningen.

Om pensionsanstalten med ett interimistiskt beslut beviljat invalidpension, fastställer försäkringsdomstolen pensionsanstaltens beslut och prövar yrkande som gäller framskjutning av dröjsmålsförhöjning.

I ärenden som gäller återkallande avger försäkringsdomstolen också utlåtande om yrkande beträffande framskjutning av dröjsmålsförhöjning, om domstolen själv återkallar ärendet.

I vissa fall har besvärinstansen trots pensionsanstaltens begäran inte alls tagit ställning till utbetalningen av förhöjning, fastän den har avgjort sökandens rätt till pension. Pensionsanstalten skall då bestämma förhöjningen på grundval av den ursprungliga ansökan.

Juridiska avdelningen

17.6.1992

10

SITUATIONER I SAMBAND MED LAGENS IKRAFTTRÄDANDE

19 d § APL trädde i kraft 1.4.1985 och tillämpas på pensionsansökningar som anhängiggjorts 1.4.1985 eller senare.

Lagen tillämpas också vid dröjsmål av nytt avgörande om pension som beviljats med ett beslut som vunnit laga kraft innan lagen trädde i kraft om ansökan eller yrkandet beträffande grunden för förmånen har framställts efter lagens ikraftträdande.

I allmänhet beror en retroaktiv justering av en löpande pension på sökandens begäran om rättelse (t.ex. retroaktivt beviljande av pension, omvandling av delpension till full pension, fortsättning av visstidspension eller ny samordning av pension till följd av ändrad annan ersättning). För att dröjsmålsförhöjning skall betalas skall således sådan ny utredning inlämnas som betraktas som en rättelseansökan.

Förhöjningstid från lagens ikraftträdande

Om en utredning som kan betraktas som tillräcklig har lagts till handlingarna redan före lagens ikraftträdande och pensionen beviljas retroaktivt eller ändras senast från lagens ikraftträdande, börjar förhöjningstiden löpa från det. Ingen handläggningstid räknas eftersom den har löpt ut redan före 1.4.1985. Förhöjningen på försenade pensionsrater som hänför sig till tiden före lagens ikraftträdande beräknas på deras totalsumma.

Om pensionsanstalten t.ex. märker att den räknat ut samordningen på fel sätt men den har haft tillgång till de riktiga uppgifterna för samordningen när den avgivit beslutet, skall förhöjningstiden räknas från lagens ikraftträdande och förhöjning även räknas på de pensionsrater som hänför sig till tiden före lagens ikraftträdande.

Handläggningstid från inlämnad utredning

Om tillräcklig utredning för rättelse av pension som beviljats före lagens ikraftträdande framställs eller erhålls först i samband med begäran om rättelse eller senare än så, börjar handläggningstiden löpa först från det att utredningen har inlämnats.

Om pensionsanstalten t.ex. haft oriktiga uppgifter att tillgå för samordningen och först senare får de riktiga uppgifterna, börjar handläggningstiden löpa

Juridiska avdelningen

17.6.1992

först från det att anstalten fått tillgång till de riktiga uppgifterna.

I ett pensionsbeslut av 1979 återstod ingen pension för utbetalning till följd av oriktig samordning. Efter det att samordningen rättades till på grundval av ändringsansökan som anlånt i december 1985, betalades pension. FSD bestämde att dröjsmålsförhöjning skulle betalas fr.o.m. lagens ikraftträdande 1.4.1985. (FSD 2294/86/866, PSC 18681)

Sökanden hade lämnat in sin första pensionsansökan år 1976. Med sitt beslut av 1990 hade FSD funnit sökanden delvis arbetsoförmögen från år 1975. FSD ansåg att dröjsmålsförhöjning skall betalas fr.o.m. 1.4.1985 när lagen trätt i kraft. Den första ansökan som lämnats in redan 1976 ansågs utgöra en tillräcklig utredning. (FSD 6458/90/3025, PSC 27662)

En person hade nöjt sig med Kommunala pensionsanstaltens avslagsbeslut av 9.9.1985 på ansökan om invalidpension och på besluten av 31.10.1986 och 8.10.1987 enligt vilka hans arbetsoförmåga ansågs ha inträtt 10.8.1986. Han krävde i sin ansökan av 1.6.1988 att pensionen skulle beviljas fr.o.m. 1.5.1985. Pensionsanstalten förkastade ansökan. Kommunernas pensionsnämnd ansåg att han var berättigad till invalidpension från 1.5.1985 och återförvisade ärendet till pensionsanstalten för ny handläggning. Pensionsanstalten beviljade pension från 1.5.1985 och betalade dröjsmålsförhöjning på pensionsraterna från 1.10.1988 fram till betalningsdagen. Efter som pensionsanstalten redan när det avgav sitt beslut 9.9.1985 hade sådan utredning i invalidpensionsärendet att tillgå på basis av vilken arbetsoförmågan kunde uppskattas ha nedgått redan från 22.5.1984 på ett sådant sätt som avses i KPS, skulle dröjsmålsförhöjning betalas på de pensionsrater som förfallit till betalning efter 1.1.1986 (när 32 § 3-6 mom. KPS trädde i kraft) från förfallodagen för varje enskild pensionsrat. (Finlex: HFD:s register över prejudikat D:3160/7/89).

Om utbetalningen av pension måste avbrytas t.ex. till följd av utredning, bestäms den tidpunkt när

Juridiska avdelningen

17.6.1992

utbetalningen av eventuell dröjsmålsförhöjning skall börja utgående från när tillräcklig utredning har erhållits om fortsatt utbetalning av pensionen. En sådan situation uppkommer t.ex. i samband med avträdelsepensionerna.

Försäkringsdomstolen kanske undanröjer sitt tidigare beslut och anser att den ändringssökande blivit arbetsoförmögen redan före det ovan nämnda beslutet. Då definieras vilken den första ansökan efter arbetsoförmågans inträde är och från vilken tidpunkt pensionen kan betalas retroaktivt. Särskilt prövas när tillräcklig utredning för utbetalning av dröjsmålsförhöjning har framställts, om inte besvärinstansen har bestämt förhöjningstidpunkten.

Exempel

1) Fribrevsinvalidpension som beviljats på basis av före 1.4.1985 inlämnad ansökan har redan upphört. Heleffektiv pension söks på nytt efter 1.4.1985 och beviljas från början (före 1.4.1985). Om det första beslutet har vunnit laga kraft och en avgörande utredning för tiden mellan det att arbetet upphört och det att arbetsoförmågan inträtt har framställts först i samband med den nya ansökan, börjar handläggningstiden löpa från den nya ansökan. I annat fall börjar förhöjningstiden löpa från lagens ikraftträdande.

2) Återkallande av beslut söks när beslutets oriktighet inte kunde ha varit känt när det avgavs. Pensionen rättas till följd av att beslutet återkallas. Handläggningstiden börjar löpa från det att ansökan om återkallande inlämnas. Huruvida den ursprungliga ansökan har inlämnats före eller efter lagens ikraftträdande saknar betydelse, eftersom ansökan om återkallande betraktas som en rättelseansökan.

3) Pension har sökts före lagens ikraftträdande och yrkandet beträffande det nya arbetsförhållandet framställs efter det att lagen trätt i kraft och pensionen beviljats. Handläggningstiden börjar löpa från det att yrkandet anländer till pensionsanstalten, fastän pensionsansökan har inlämnats före 1.4.1985. (Se punkt 4.2.3)

11

HUR FÖRHÖJNINGEN BERÄKNAS

11.1 Förhöjningstid

I pensionslagarna saknas stadganden om vilken dag i månaden pensionen skall betalas. Pensionen för begynnelsemånaden har sålunda betalats i tid om den betalas under denna månad. Förhöjningstiden börjar

Juridiska avdelningen

17.6.1992

således löpa från början av den månad som följer på pensionens begynnelsemånad. I förhöjningstid beaktas tiden fram till den dagen när pensionen finns på pensionstagarens konto i av honom anvisad penninginrättning, denna dag medräknad. Om pensionen betalas till något annat land än Finland, anses pensionen ha betalats när den finns på konto i penninginrättningen i Finland. (se punkt 13)

Enligt 19 d § 1 mom. APL räknas den fördröjda pensionen förhöjd för varje dag av dröjsmålstiden, likväl inte för tiden innan tre månader har förflutit från utgången av den kalendermånad under vilken ett yrkande om utbetalning av pensionen och en tillräcklig utredning om rätten till pension har framställts till pensionsanstalten. Ovan i punkt 4.2 har redogjorts för när yrkandet anses ha framställts i olika situationer.

Om pensionsansökan till exempel har anhängiggjorts i februari, beräknas den fördröjda pensionen förhöjd från den 1 juni. Om pensionen betalas den 15 juni, betalas de pensionsrater som hänför sig till tiden före den 1 juni (det kan vara fråga om pensionen för flera månader) förhöjda för 15 dagar. Pensionen för juni månad höjs inte, eftersom den inte har fördröjts.

Den första månaden för vilken pensionen betalas kan infalla senare än den kalendermånad vid vars början det har förflutit tre månader från det att pensionsansökan blivit anhängig. Detta kommer i fråga vid beviljande av invalid- eller ålderspension som sökts tidigare än tre månader före pensionens begynnelse-tid. I sådana fall beräknas varje fördröjd pensionsrat förhöjd från den 1 i den månad som följer på den månad till vilken pensionsraten hänför sig.

Om rätten till pension t.ex. börjar 1.6 och pensionen betalas den 15 juli, betalas pensionen för juni månad förhöjd för 15 dagar, även om ansökan har lämnats in i januari.

Pensionssökanden kan exempelvis ansöka om ålderspension redan i god tid innan pensionen börjar. Om utbetalningen av pension börjar under samma kalendermånad som rätten till pension, betalas ingen dröjsmålsförhöjning, även om handläggningstiden har överskridit tre månader.

När förhöjningstiden beräknas anses en kalendermånad ha 30 dagar och ett år 360 dagar.

Juridiska avdelningen

17.6.1992

Exempel:

ansökan anhängiggörs	rätt till pension börjar	3 mån från ansökan	pension börjar betalas
10.2.			15.7.

↓	↓	↓	↓
		45 dagar	15 dagar

februari	mars	april	maj	juni	juli
.....					
		för 45 dagar	för 45 dagar	för 15 dagar	ingen förhöjning

ansökan anhängiggörs	3 mån från ansökan	rätt till pension börjar	pensionen börjar betalas
10.1.			15.8.

↓	↓	↓	↓
			15 dagar

januari	februari	mars	april	maj	juni	juli	augusti
.....							
						för 15 dagar	ingen förhöjning

11.2

Förhöjningsbeloppet

Förhöjningen av pensionen utgör 16 procent per år. Förhöjningen utgör således 16/360 procent av den pension som skall betalas (efter bl.a. samordning och uppskovsförhöjning) för varje dag för vilken förhöjning skall betalas.

Om dröjsmålet vid beviljande av pension gäller pensionerna för flera månader, skall förhöjningen beräknas särskilt för varje fördröjd månadspension. (Se räkneexempel 2).

Juridiska avdelningen

17.6.1992

11.3

Förhöjning av innehållen retroaktiv pension

Vid beviljande av pension måste de retroaktiva pensionsraterna i många fall innehållas. De kan betalas först senare när pensionsanstalten har erhållit en utredning om t.ex. dagpenningar enligt SFL som betalts för den retroaktiva tiden eller uppgifter för bestämmande av den del av pensionen som skall betalas till arbetsgivaren, arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommissionen. Sålunda kan också förhöjning av pension eller pensionsdel till olika parter beräknas och betalas först i det skedet när ett beslut om retroaktiv pension avges.

När förhöjningen beräknas, beaktas inte sådana delar av retroaktiva pensionsrater som motsvarar bruttobeloppet av sådan dagpenning enligt SFL eller lagen om utkomstskydd för arbetslösa som betalats för samma tid. Andra delar av den retroaktiva pensionen beräknas förhöjda för en sådan tidsperiod som börjar när pensionsansökan anhängiggörs. I förhöjningstid beaktas tiden fram till den dagen då de retroaktiva pensionsraterna står att lyfta.

Förhöjningen av pensionen skall betalas samma dag som den retroaktiva pensionen. Om utbetalningen av förhöjningen sker senare än denna förfalldag, skall förhöjningen beräknas särskilt.

Hur Fpa:s, socialnämndens och utsökningsmyndighets andel beräknas

Fpa uppbär det belopp som utbetalats för mycket antingen till netto- eller bruttobeloppet beroende på uppbördstidpunkten.

Det belopp som Fpa uppger betalas likväl alltid av arbetspensionens nettobelopp, således efter det att förskottsinnehållning verkställt på pensionen.

För den retroaktiva arbetspension som betalas till pensionstagaren beräknas förhöjningen alltid på den summa som återstår när den andel som går till Fpa dras av till sitt bruttobelopp från arbetspensionens bruttobelopp.

Angående uträkning av dröjsmålsförhöjning som betalas till socialnämnden se punkt 3.3.2 och räkneexempel 3.

Angående uträkning av dröjsmålsförhöjning som betalas till utsökningsmyndighet se punkt 3.3.3.

Juridiska avdelningen

17.6.1992

11.4

Förhöjning och ändringssökande eller rättelse

På en försenad pension beräknas förhöjning förutom när pensionen beviljas för första gången även i alla andra sådana situationer där pensionsanstalten på grundval av ett nytt beslut ändrar, rättar eller fortsätter pensionen. Förhöjning beräknas likaså när pensionsanstalten i enlighet med besvärinstansens beslut börjar betala ut pension. I punkterna 4.2, 9.2 och 9.3 redogörs för när yrkande om utbetalning av pension anses vara framställt i nämnda situationer. På grundval av detta bestäms den tid för vilken förhöjningen beräknas.

På en fördröjd månadspension som på grundval av ändringsbeslut eller besvärinstansens beslut skall betalas retroaktivt eller på ett sådant belopp med vilket pensionen har stigit skall förhöjning beräknas på samma sätt som vid beviljande av pension. När förhöjningen beräknas, beaktas indexförhöjningar och andra förändringar av pension, t.ex. förändring av beloppet av barnförhöjning.

11.5

När en löpande pension fördröjs

Pensionsanstalten skall i sitt pensionsbeslut alltid anmäla betalningsdagen för framtida pensionsrater, dvs. förfallodagen.

Förfallodagen kan antingen vara någon viss dag, t.ex. den 10 i varje månad, eller så kan t.ex. den första bankdagen i månaden utses till förfallodag. Pensionen för varje enskild månad skall på förfalldagen finnas på pensionstagarens konto i den penninginrättning som han anvisat. Om förfallodagen infaller på en helgdag, första maj eller på självständighetsdagen, jul- eller midsommarafton eller en söckenlördag, skall pensionen finnas i penninginrättningen följande bankdag.

Om utbetalningen av pension fördröjs och inträffar senare än den förfallodag som anmälts till pensionstagaren, skall förhöjning räknas på pensionen fr.o.m. förfallodagen.

Om pensionsanstalten märker att ett fel begåtts i utanordningen av pension (betalningsfel), betalar pensionsanstalten - samtidigt som den rättar till betalningen - också förhöjningen och informerar om saken till pensionstagaren. Beslut avges i sådana fall endast på begäran.

Juridiska avdelningen

17.6.1992

11.6

Undre gränsen för förhöjningen

Fördröjda pensionsrater betalas inte förhöjda, om förhöjningen understiger 15 mk (ind. 1006). Den undre gränsen justeras årligen med APL-index och avrundas till närmaste hela mark. År 1992 är den undre gränsen 25 mk.

När familjepension beviljas och betalas samtidigt till flera förmånstagare, tillämpas den undre gränsen på förhöjningen av den pension som betalas till förmånstagarna tillsammans. Förhöjningen fördelas sedan mellan förmånstagarna på samma sätt som pensionen, varför den förhöjning som betalas till en förmånstagare kan vara lägre än den undre gränsen. Den undre gränsen tillämpas likväl på förhöjningen av familjepension per förmånstagare när pension betalas eller när pension har sökts särskilt för någon förmånstagare så att pensionen på nytt måste fördelas mellan förmånstagarna. Detta gäller familjepension både enligt de gamla och de nya stadgandena.

Om delar av pensionen betalas samtidigt till pensionstagaren själv och till socialnämnden eller arbetsgivaren, tillämpas den undre gränsen på hela förhöjningsbeloppet. Om betalningen däremot sker vid olika tider, provas särskilt för varje andel som utbetalas huruvida förhöjningen överskrider den undre gränsen.

Om pensionsanstalten med ett särskilt beslut betalar olika förmåner fördröjda, t.ex. förutom invalidpension undersökningskostnader som förorsakats pensionssökanden, tillämpas den undre gränsen för förhöjningen särskilt på varje förmån. På samma sätt förfars i sådana fall där t.ex. undersökningskostnader betalas på grundval av räkningar som företetts vid olika tider. Förhöjningar som understiger den undre gränsen adderas således inte.

12

DRÖJSMÅLSFÖRHÖJNING OCH BESLUT

Förhöjningen av pension kan betalas samtidigt med den fördröjda pensionen eller särskilt. Av beslutet skall då framgå för vilken tid och hur mycket som betalas i förhöjning. Besvärсанvisningen gäller både den egentliga pensionen och förhöjningsdelen.

Om förhöjningsdelen bestäms särskilt, skall ett särskilt med besvärсанvisning försett beslut avges om den.

Juridiska avdelningen

17.6.1992

Om förhöjning beviljas avvikande från det normala, t.ex. från en senare tidpunkt än ansökan, konstateras i beslutet för vilken tid förhöjningen betalas.

Om förhöjning inte betalas av den anledningen att den är för liten eller av någon annan anledning, behöver detta inte nämnas i pensionsbeslutet. Sökanden får ett beslut om han ber om det.

13

PENSION UTOMLANDS

Om pension betalas till en pensionstagare som är bosatt utomlands, skall pensionen på den förfalldag som uppges i pensionsbeslutet finnas på konto i finsk penninginrättning, som förmedlar den för vidarebetalning till pensionstagaren. Pensionsanstalten ansvarar således inte för eventuella dröjsmål av pensionen utomlands. Ett sådant stadgande ingår i grundförsäkringsvillkoren för APL, FÖPL och LFÖPL.

14

NÄR PENSIONSTAGAREN ELLER BETALNINGSHINDER VARIT ORSAK TILL DRÖJSMÅLET

Om pensionstagaren varit orsak till att pensionen inte har kunnat betalas i tid, är pensionsanstalten inte skyldig att betala förhöjning för en längre tid än från den dagen när hindret har upphört att existera. Detta gäller närmast dröjsmål av löpande pension. Se punkt 3.2.

Ett hinder som beror på pensionstagaren är exempelvis det att pensionstagaren inte till pensionsanstalten har lämnat in en sådan utredning om att han alltjämt uppfyller villkoren för pensionen som anstalten bett om. Om pensionen betalas utomlands, är det ett hinder som beror på pensionstagaren att pensionstagaren har underlåtit att till pensionsanstalten tillställa källskattekort eller annan innehållningsgrund. Det faktum att skattebok eller uppgift om bankkontonummer saknas när pensionen beviljas utgör däremot inte något hinder för utbetalning av pension. Pensionsanstalten kan då använda den högsta innehållningsgrunden och betala in pensionen på posten.

Pensionsanstalten har gjort ett förslag till social- och hälsovårdsministeriet om ändring av arbetspensionsförordningarna så att pensionstagaren blir skyldig att för utbetalning av pension meddela penninginrättning och kontonummer till pensionsanstalten (13 § APF, 15 § KAPf, 14 § LFÖPF och 13 § FÖPF). Efter det att ändringen av förordningen har trätt i

Juridiska avdelningen

17.6.1992

kraft är pensionsutbetalningen inte fördröjd, förrän uppgift om bankförbindelse erhållits.

Om utbetalningen av pension blir fördröjd till följd av avbrott i allmän trafik eller betalningsrörelse eller på grund av något annat force majeure eller stadgande i lag, är pensionsanstalten inte skyldig att betala pensionen förhöjd. T.ex. en strejk inom bankbranschen, men inte en strejk i en pensionsanstalt, betraktas som ett hinder på grund av vilket förhöjning inte betalas.

Som ett hinder som beror på stadgande i lag betraktas t.ex. inhämtande av sådana uppgifter som behövs för pensionsjämkning av familjepensionen. (Se punkterna 6.1 och 6.2).

15

ANSVARSFÖRDELNING

I enlighet med de bokföringsanvisningar som social- och hälsovårdsministeriet lämnat bokförs förhöjningen som pensionsanstaltens utgift.

16

PENSIONSFALLSMEDDELANDEN

Eftersom förhöjning av fördröjd pension inte beaktas som inkomst när pensions- eller andra socialförmåner fastställs, förmedlas dess belopp t.ex. inte till Fpa. Bland annat av den här anledningen finns det inga uppgifter om förhöjning av pension i Pensions-skyddscentralens pensionsregister.

Juridiska avdelningen

17.6.1992

1

EXEMPEL PÅ BERÄKNING AV FÖRHÖJNING

Exempel 1

Pensionsansökan anhängiggörs 12.2.1991.
 Pensionen börjar löpa 1.7.1991.
 Pensionen 1000 mk/mån.
 Retroaktiv pension betalas 12.9.1991.
 Förhöjningen räknas från 1.8.1991.

pension förhöjningsdagar förhöjning

07/91, 1000 mk	42	$16/36000 * 1000 * 42 =$	18,67 mk
08/91, 1000 mk	12	$16/36000 * 1000 * 12 =$	<u>5,33 mk</u>
			24,00 mk

Exempel 2

Pensionsansökan anhängiggörs 12.7.1990.
 Pensionen börjar löpa 1.4.1990.
 Pensionen 900 mk/mån 1.4-30.9., 1000 mk/mån
 1.10-31.12, 1100 mk/mån från 1.1.
 Retroaktiv pension betalas 15.2.1991.
 Förhöjningen räknas från 1.11.1990.

pension förhöjningsdagar förhöjning

4-9/90, 900 mk	105	$16/36000 * 900 * 105 =$	252,00 mk
10/90, 1000 mk	105	$16/36000 * 1000 * 105 =$	46,67 mk
11/90, 1000 mk	75	$16/36000 * 1000 * 75 =$	33,33 mk
12/90, 1000 mk	45	$16/36000 * 1000 * 45 =$	20,00 mk
01/91, 1100 mk	15	$16/36000 * 1000 * 15 =$	<u>7,33 mk</u>
			359,33 mk

Juridiska avdelningen

17.6.1992

2

Exempel 3

Invalidpensionsansökan anhängiggörs 12.1.1991.
Pension beviljas från 1.1.1991, pensionen
3000 mk/mån.
Pensionsbeslut avges 12.8.1991.
Retroaktiv pension för tiden 1.1-31.8.1991 inne-
hålls.

Sökanden har lyft 7500 mk i sj-dagpenning för tiden
1.1-30.3. Arbetsgivaren har betalat 3500 mk i lön
för april (arbetsgivaren anhållit om betalning av
pensionsanstalten 10.5). Socialnämnden har i maj och
juni betalat 1000 mk/mån i utkomststöd mot pension
(socialnämnden anhållit om betalning av retroaktiv
pension av pensionsanstalten 30.5). Sökanden har
blivit beviljad grunddagpenning enligt lagen om ut-
komstskydd för arbetslösa för juli månad till belop-
pet 1200 mk, varav 800 mk betalats till sökanden ef-
ter att förskottsinnehållning förrättats (socialför-
säkringskommissionen anhållit om betalning av 800 mk
av pensionsanstalten 10.7).

Den retroaktiva pensionen betalas så att de rater
som skall betalas till olika parter står att lyfta
27.8.1991.

Uträkning och betalning av förhöjning av retroaktiv
pension.

Den tid för vilken förhöjningen räknas bestäms på
grundval av den dag pensionsansökan anhängiggjordes
eller 12.1.1991. Förhöjningen räknas för tiden 1.5-
27.8.

	Pension mk	Pension som skall förhöjas	Förhöj- ningsdag	Förhöjning mk
1.1-30.3	9000	1500	117	78,00
1.4-30.4	3000	3000	117	156,00
1.5-31.5	3000	3000	87	116,00
1.6-30.6	3000	3000	57	76,00
1.7-31.7	3000	1800	27	21,60
1.8-31.8	3000	3000	0	0,00

Till Sf-fonden betalas 7500 av bruttopensionen för
tiden 1.1-30.3. På denna del varken räknas eller
betalas någon förhöjning. Till pensionstagaren be-
talas för motsvarande tid 1500 mk och förhöjning på
den.

Juridiska avdelningen

17.6.1992

Till arbetsgivaren betalas bruttopensionen för april, 3000 mk, och förhöjningen på den, 156 mk.

Till socialförsäkringskommissionen betalas 800 mk av nettopensionen för juli månad. På socialförsäkringskommissionens andel varken räknas eller betalas någon förhöjning. Beloppet 1200 mk, som motsvarar bruttobeloppet av arbetslöshetsdagpenningen, har dragits av från pensionen för juli månad innan den förhöjning som skall betalas till pensionstagaren har räknats ut.

Nettopensionen för maj och juni utgör 3000 mk efter det att förskottsinnehållningen har förrättats enligt 50 %. Av detta betalas till socialnämnden 2000 mk, som den betalat mot pensionen. På beloppet varken beräknas eller betalas särskilt någon förhöjning. (I beloppet kundelikväl också ingå andel av pensionsförhöjning om utkomststödet varit större än nettopensionen, t.ex. 3200 mk. Också i det fallet att hela den retroaktiva pensionen skall betalas till socialnämnden efter det att förskottsinnehållning förrättats, betalas också förhöjningen till socialnämnden.)